

PAKKOTYÖOHJESÄÄNNÖT JA PAKKOTYÖTUOMIO

Vielä yhdet „väliaikaiset ohjesäännöt”!

Tällä kertaa ei vain ole kysymys tottelemattomuuteen syyllistyneistä ylioppilaista, vaan talonpojista, jotka ovat syyllisiä siihen, että näkevät nälkää.

Syyskuun 15 pnä hänen majesteettinsa vahvisti ja hetimiten jälkeen julkaistiin „Väliaikaiset ohjesäännöt kadosta kärsimään joutuneiden seutujen väestön osallistumisesta töihin, joita suoritetaan kulkulaitoksen sekä maanviljelyksen ja valtion omaisuuksien hallintojen määräyksestä”. Tutustuttuaan näihin ohjesääntöihin (ei tietenkään sanomalehtien mukaan, vaan omasta kokemuksestaan) venäläinen maamies saa uudemman kerran vahvistuksen sille totuudelle, minkä vuosisatoja jatkunut tilanherrojen ja virkamiesten orjuudessa oleminen on häneen juurruttanut: kun esivalta julistaa juhlallisesti, että maamiehelle „suodaan oikeus osallistua” johonkin suureen tai pieneen yritykseen, tilanherrojen maan lunastamiseen tai yleisiin töihin nälänhädän vuoksi,— niin silloin saat odottaa jotain uutta egyptiläistä vitsausta.

Todellakin, syyskuun 15 päivänä annetut väliaikaiset ohjesäännöt vaikuttavat koko sisältönsä puolesta uudelta rangaistuslailta, lisäsäädöksiltä rangaistuskaareen. Ennen kaikkea itse töiden järjestäminen ja suoritus on ympäröity sellaisella ehdottomalla „varovaisuudella” ja virastokankeudella, aivan kuin kysymys olisi joidenkin kapinallisten tai pakkotyöhön karkoitettujen käsittelystä eikä nälänhädässä olevista. Luulisi töiden järjestämisen olevan mitä

yksinkertaisinta: zemstvo- ynnä muut laitokset saavat varoja ja palkkaavat työläisiä rakentamaan maanteitä, puhdistamaan metsiä j.n.e. Juuri niin tuollaiset työt tavallisesti tehdäänkin. Mutta nyt säädetään erikoisjärjestys: maapiiripäällikkö osoittaa työt, kuvernööri laatii lausuntonsa, joka menee Pietariin erikoiseen „elintarvikeasiain neuvottelukuntaan”, johon kuuluu eri ministeriöiden edustajia sisäasiain apulaisministerin toimiessa sen puheenjohtajana. Sitä paitsi yleinen johto on annettu ministerille, joka voi määrätä erikoisvaltuutettujakin. Pietarin neuvottelu tulee määräämään jopa työläisille maksettavien palkkojen äärirajatkin — toisin sanoen valvomaan kai, ettei maamiestä „turmeltaisi” liian suurilla palkoilla! Ilmeisesti syyskuun 15 päivän väliaikaisten ohjesääntöjen tarkoituksena on *vaikeuttaa* yleisten töiden laajaa käyttöä samoin kuin Sipjaginin elokuun 17 päivänä lähettämä kiertokirje *vaikeutti* avustuksen antamista nälänhädässä oleville.

Mutta vielä paljon tärkeämpiä ja paljon vahingollisempia ovat erikoiset päätökset siitä, missä järjestyksessä talonpoikia työhön palkataan.

Jos työt suoritetaan „heidän vakinaisen asuinseutunsa ulkopuolella” (kuten on luonnollisesti oleva valtaosassa tapauksia), niin työläiset muodostavat erikoisia artteleita *maapiiripäällikön valvonnan alaisina* ja maapiiripäällikkö vahvistaa arttelille myöskin vanhimman valvomaan järjestystä. Nälkäänäkevilla talonpojilla ei ole lupaa valita itse esimiestä, kuten työläiset tavallisesti tekevät. Heidät pannaan ruoskalla varustetun „maapiiripäällikön” määräysvallan alaisiksi! Arttelin jäsenistä tehdään erikoinen nimiluettelo, joka *korvaa* heille lain säätämät *asumisluvat*... Erillisten passien asemesta tulee siis olemaan artteliluettelot. Mitä varten tämä tällainen muutos on tehty? Sitä varten, että *saataisiin* maamies *ahtaammalle*, koska erillisellä passilla hän voisi uudella paikkakunnalla järjestäytyä työhön vapaammin, niinkuin hänelle olisi mukavampaa, ja hän pääsisi helpommin pois työstä, jos syntyy tyytymättömyyttä.

Edelleen. „Huolenpito asiaankuuluvan järjestyksen noudattamisesta matkalla ja perilletuotujen työläisryhmien luovuttaminen työnjohtajille uskotaan sisäasiain ministeriön erikoisesti komentamille virkamiehille”. Vapaille työläisille annetaan etumaksua matkarahoiksi, maaorjia

„toimitetaan perille” „ryhmittäin” luettelon mukaan ja heidät „luovutetaan” erikoisille virkamiehille. Eivätköhän talonpojat liene oikeassa, kun he pitävät „yleisiä” ja kruunun töitä uutena maaorjuutena?

Ja todellakin, syyskuun 15 päivän laki lähentää nälänhädässä olevia talonpoikia maaorjiin muutenkin eikä vain siinä suhteessa, että se riistää heiltä liikkumisvapauden. Laki antaa virkamiehille oikeuden *pidättää osan työpalkasta* työläisten perheille lähetettäväksi, jos „läänin esivalta niillä paikkakunnilla, minne perheet ovat jääneet”, katsoo sen tarpeelliseksi. Ansaituista rahoista aletaan määrällä ilman työläisten omaa suostumusta! Maamies on tyhmä: ei hän osaa itse huolehtia perheestään. Esivalta tekee kaiken sen paljon paremmin: kukapa tosiaan ei olisi kuulut, kuinka hyvin se piti huolta maamiesten perheistä ruotuväen asutuksissa?

Asiassa on vain se vika, että maamiehet eivät enää taida-kaan olla niin kuuliaisista kuin ennen ruotuväkiasutusten aikoina. Hehän voivat vielä vaatia, että heille annettaisiin tavalliset passit, ettei ansaittuja rahoja saa pidättää ilman heidän suostumustaan, niinhän? Siltä varalta on lisättävä ankaruutta, ja laki säättää erikoisessa pykälässä, että „asiaankuuluvan järjestyksen valvonta työläisten keskuudessa työmailla annetaan sisäasiain ministerin määräyksestä paikallisten maapiiripäällikköjen, erillisen santarmikunnan upseerien, poliisivirkamiesten tahi sitä varten erikoisesti nimitettyjen henkilöiden tehtäväksi”. Hallitus nähtävästi pitää nälänhädässä olevia talonpoikia jo *etukäteen* „kapinoitsijoina”, koska se määrää heidät erikoisen ankaraan valvontaan sen yleisen poliisivalvonnan lisäksi, jota koko Venäjän poliisilaitos harjoittaa kaikkiin venäläisiin työläisiin nähden. On jo *etukäteen* päätetty ottaa maamies lujiin kouriin siitä syystä, että hän rohkenee „liioitella” nälänhätää ja osoittaa „aivan perusteetonta vaateliaisuutta hallitusta kohtaan” (kuten Sipjagin sanoi kiertokirjeessään).

Ja ettei tarvitsisi vaivata itseään oikeudenkäynnillä, jos työläisten taholta ilmenee jonkinlaista tyytymättömyyttä, niin väliaikaiset ohjesäännöt antavat virkamiehille oikeuden panna työläisiä arestiin *ilman erikoista oikeuskäsittelyä kolmeen päivään asti* hiljaisuuden rikkomisesta, huolimattomuudesta työnteossa, määräysten laiminlyömisestä!! Vapaa

työmies on haastettava rauhantuomarin luo, jonka edessä hän voi puolustautua ja valittaa päätöksistä,— mutta nälänhädässä oleva maamies voidaan panna putkaan ilman mitään oikeudenkäyntiä! Vapaalle työmiehelle voidaan, ellei hän halua tehdä työtä, antaa vain lopputili, mutta nälänhädässä olevaan maamieheen nähden uusi laki määrää, että „itsepintaisesta töiden kiertämisestä” hänet on lähetettävä *etappitietä kotipaikkakunnalle*, yhdessä varkaiden ja rosvojen kanssa!

Uudet väliaikaiset ohjesäännöt ovat oikeita pakkotyöohjesääntöjä nälänhädässä oleville, ohjesääntöjä heidän antamisestaan töihin ja oikeuksien riistämisestä heiltä siitä syystä, että he ovat rohjenneet vaivata esivaltaa avunpyynnöillä. Hallitus ei ole rajoittunut siihen, että se otti zemstvoilta pois elintarvikeasiain hoitamisen, että se on kieltänyt yksityisiä henkilöitä järjestämästä ruokaloita ilman poliisin lupaa, käskenyt pienentämään viisinkertaisesti avuntarpeen todellisia mittasuhteita,— se julistaa vielä talonpojat vajaa-oikeudellisiksi ja käänsä rankaisemaan heitä ilman oikeudenkäyntiä. Ainaisesti nälkäisen elämän ja ylivoimaisen raatamisen alituiseen pakkotyöelämään on nyt liittynyt uhka joutua kruunun pakkotöihin.

Sellaisia ovat hallituksen toimenpiteet talonpoikien suhteen. Mitä työläisiin tulee, niin heihin kohdistettua ajojahtia kuvaa parhaiten lehtemme edellisessä numerossa julkaistu „Syytekirje:mä” Obuhovin tehtaalla toukokuussa sattuneiden levottomuuksien johdosta. Itse tapahtumasta „Iskra” on jo kirjoittanut kesä- ja heinäkuun numeroissa. Legaalinen lehdistömme on ollut vaiti oikeusjutusta muistaen nähtävästi, miten jopa luotettava „Novoje Vremjakin” joutui „kärsimään”, kun se yritti kirjoittaa näistä aiheista. Lehtiin pääsi vain pari riviä siitä, että oikeuskäsittely oli syyskuun lopulla, ja sitten eräässä eteläisessä sanomalehdessä ilmoitettiin sattumalta tuomio: kahdelle *pakkotyötä*, kahdeksan katsottiin syyttömiksi, muille vankilaa ja kuritushuonevankeutta 2:sta vuodesta 3¹/₂ vuoteen saakka.

Näin siis kirjoituksessa „Uusi verilöyly” („Iskra”, № 5)* emme arvostaneet vielä kyllin suureksi Venäjän hallituksen kostonhalua. Me luulimme, että se turvautui sotilaallisiin

* Ks. tämä osa, ss. 14—19. *Toim.*

rankaisutoimiin viimeisenä taistelukeinona, koska pelkäsi kääntyä oikeuden puoleen. Osoittautui, että on osattu käyttää molempia: väkijoukon pieksämisen ja kolmen työläisen murhaamisen jälkeen useita tuhansia käsittäneestä joukosta kaapattiin 37 henkeä ja tuomittiin hirmurangaistuksiin.

Syytekirjelmä antaa jonkinlaisen käsityksen siitä, kuinka heidät kaapattiin ja kuinka tuomittiin. Alkuunpanijain päämiehiksi on pantu An. Iv. Jermakov, Jefr. Step. Dahin ja An. Iv. Gavrilov. Syytekirjelmässä sanotaan, että Jermakovilla oli kotonaan lentolehtisiä (valtion viinakaupassa kauppa-apulaisena palvelevan Mihailovan sanojen mukaan, mutta Mihailovaa *ei kutsuttu oikeuteen* todistajaksi), että hän oli puhunut taistelusta poliittisen vapauden puolesta ja käynyt huhtikuun 22 päivänä Nevskillä ja ottanut mukaansa punaisen lipun. Edelleen korostetaan, että Gavrilovillakin oli ollut ja hänkin oli jakanut lentolehtisiä, joissa kehoitettiin lähtemään mielenosoitukselle huhtikuun 22 päivänä. Syytetty Jakovlevasta sanotaan niin ikään, että hän on osallistunut joihinkin salaisiin väenkokouksiin. Näin ollen on siis epäilemätöntä, että prokuraattori on yrittänyt tehdä alkuunpanijoita juuri sellaisista henkilöistä, joita etsivä poliisi epäilee poliittisiksi toimihenkilöiksi. Jutun poliittinen luonne näkyy siitäkin, että väkijoukko oli huutanut: „me tarvitsemme vapautta!” ja että tapahtumat olivat yhteydessä toukokuun ensimmäiseen päivään. Sulkumerkeissä sanottakoon, että 26 henkilön erottaminen „rokuloimisesta” toukokuun ensimmäisenä päivänä juuri syytyttikin koko palon, mutta prokuraattori ei tietenkään sanonut halaistua sanaa tuollaisen erottamisen *laittomuudesta!*

Selvä juttu. Oikeutta varten kaapattiin ne, joita epäiltiin poliittisiksi vihollisiksi. Etsivä poliisi antoi luettelot. Ja poliisit tietysti „todistivat”, että nämä henkilöt olivat väkijoukossa, heittelivät kiviä ja toimivat näkyvämmiin muiden joukossa.

Oikeuden avulla peitettiin toinen poliittinen kostoteko (verilöylyn jälkeen). Ja peitettiin katalasti: politiikasta mainittiin syyllisyyden raskauttamiseksi, mutta koko tapahtuman poliittista taustaa ei annettu selittää. Tuomittiin kuin kriminaalirikollisia Rikoslakikokoelman 263. pykälän mukaan, s.o. ilmeisestä „kapinasta hallituksen asettamia viranomaisia vastaan”, ja lisäksi vielä aseistettujen (?)

henkilöiden järjestämästä kapinasta. Syytös oli *tekemällä tehty*: poliisi käski tuomareita käsittelemään vain yhden puolen asiasta.

Mainitsemme, että Rikoslakikokoelman 263—265 pykälien mukaan voidaan passittaa pakkotyöhön *mistä* mielenosoituksesta *tahansa*: se on „ilmeinen kapina tarkoituksella ehkäistä hallituksen antamien määräysten ja toimenpiteiden täytäntöönpano”, vaikka „kapinalliset” eivät olisikaan aseistettuja eivätkä tekisikään mitään ilmeisiä väkivallantekoja! Venäläiset lait ovat auliita antamaan pakkotyötä! Ja meidän on aika pitää huolta siitä, että itsensä syytettyjen toimesta jokaisesta tuollaisesta oikeusjutusta *tehtäisiin* poliittinen juttu, ettei hallitus uskaltaisi peitellä poliittista kostoaan kriminaali-ilveilyllä!

Entä miten suuri „edistys” onkaan tapahtunut itse oikeudenkäynnissä esimerkiksi vuoteen 1885 verrattuna! Silloin olivat Morozovin kankureita tuomitsemassa valamiehet, lehdissä julkaistiin täydelliset selostukset, työläisten todistajat paljastivat oikeudessa kaikki tehtailijan hävyttömyydet. Mutta nyt — virkamiesoikeus, jossa säätyjen edustajat ovat tuppisuina, oikeus istuu suljettujen ovien takana, lehdistön mykkä äänettämyys, väärät todistajat: tehtaan virkailijoita, tehtaan vahtimestareita, poliiseja, jotka itse pieksivät väkeä, ja sotilaita, jotka ampuivat työläisiä. Miten katalaa ilveilyä!

Verratkaa tätä työläisten vainoamisessa vuosina 1885 — 1901 tapahtunutta „edistystä” siihen „edistykseen”, mikä on tapahtunut taistelussa nälänhädässä olevia vastaan vuosina 1891—1901, ja te saatte jonkinlaisen käsityksen siitä, kuinka nopeasti suuttumus kansassa ja yhteiskuntapiireissä kasvaa ja laajenee, miten vimmastuneena hallitus alkaa riehua, „ojentaen” sekä yksityisiä hyväntekijöitä että talonpoikia, peloitellen työläisiä pakkotyötuomioilla. Mutta ei, pakkotyö ei peloita työläisiä, joiden johtajat eivät pelänneet kaatua välittömässä katutaistelussa tsaarin verihurtia vastaan. Surmattujen ja vankiloissa kuoliaaksi kidutettujen sankaritovereitten muisto lisää kymmenkertaisesti uusien taistelijain voimia ja vetää mukaan heidän avukseen tuhansia apulaisia, jotka 18-vuotiaan Marfa Jakovlevan tavoin sanovat avoimesti: „me olemme veljemme puolesta!”. Hallitus aikoo sen lisäksi, että se nujersi verisesti mielenosoittajat poliisi- ja sotaväen voimilla, tuomita heidät vielä kapi-

nasta; — me vastaamme siihen liittämällä tiukasti yhteen kaikki vallankumoukselliset voimat, vetämällä puolellemme kaikki ne, joita tsaarin mielivalta sortaa, ja valmistamalla järjestelmällisesti yleistä kansan kapinaa!

„Iskra“ № 10,
marraskuu 1901

Julkaistaan „Iskra“ lehdessä
tekstin mukaan
